

Bakgrund: När Nepal de flesta millenniemålen?

Anmärkning: Även om svenska staten har dragit undan sin hjälpande hand från Nepal, så finns tack och lov Norge och Finland med för att hjälpa. G. Heerén

Enligt en färsk rapport håller Nepal på att nå nästan alla millenniemålen för utvecklingen före 2015, utom att eliminera hungern. Det krävs också ännu mycket arbete för att alla ska få grå i grundskola och för att övervinna hiv/aids. Den första rapporten om Nepals framsteg för att nå FN:s millenniemål för utvecklingen gjordes 2005. Då såg det ut som om Nepal kan nå alla andra mål utom att ge alla tillgång till grundskola och att övervinna hiv/aids. Enligt den nya rapporten kan också de här målen nås om man tar i med rätta åtgärder och vid rätt tid. Däremot verkar det osannolikt att landet skulle lyckas nå målet om att avlägsna hungersnöden.

Nepal tampas med många problem. Den förväntade livstiden hör till de lägsta i Asien och andelen undernärda barn är stor. Det största problemet enligt FN-rapporten är ändå att utvecklingen fördelas sjå ojämnt mellan samhällets olika grupper.

Fattigdomen har minskat

Nepals utveckling då det kommer till millenniemålen har över huvudtaget varit positiv, fattigdomen har minskat från 1990-talets mitt med över en procentenhet om året, från 42 procent till 31 procent. Men å andra sidan har den ekonomiska ojämlikheten samtidigt vuxit. På tio år har Gini-koefficienten som mäter inkomstfördelningsojämlikheten stigit från 0.34 till 0.47.

Då det gäller barnadödligheten har det också skett en klar förbättring. På tio år har dödligheten för barn mellan 0-5 år halverats. För tillfället är spädbarnsdödligheten det största problemet. Den står för 54 procent av all dödlighet för barn under 5 år. Det nationella programmet mot tuberkulos har också fungerat, och det förekommer nu 244 fall per 100 000 invånare då motsvarade tal år 1990 var 460.

På vatten- och sanitetssektorn har man gått framåt med god fart: antalet människor som lever utan vatten och sanitet har halverats sedan 1990-talet. Denna sektorns viktigaste utmaning är för tillfället landsbygdens sanitetsläge.

Hungern stannar kvar?

På alla sektorer har utvecklingen inte varit lika positiv. Enligt FN verkar Nepal inte klara av det första målet då det gäller den kroniska hungern. För tillfället är 49 procent av de nepalesiska barnen kroniskt undernärda.

Det största hotet mot förverkligandet av målet kommer från de stigande matpriserna och de utmaningarna klimatförändringen för med sig. Nepal borde enligt FN förbereda sig på det här hotet genom att öka antalet bevattningssystem, förbättra transportmöjligheterna, genom att skaffa bättre frö, gödsel och bekämpningsmedel samt att beakta klimatförändringen och skogsavverkningen.

Resurser till utbildning och jämställdhet

En del av millenniemålen kan enligt FN nås bara om man snabbt tar itu med dem. Det här gäller målen som har med utbildning, jämställdhet mellan könen, mödrahälsa, hiv/aids och miljö att göra.

Då det gäller grundutbildningen har Nepal gjort stora framsteg: År 1990 gick 64 procent av barnen i skola, nuförtiden är andelen redan 90 procent. Det här betyder ändå att 10 procent av barnen inte går en enda klass i skolan. Dessutom finns det problem med utbildningens dåliga kvalitet samt att det är en hög andel elever som avbryter skolan. Som en lösning på problemet föreslår FN att man skapar en barnvänlig atmosfär i skolorna samt att stödja de fattigare grupperna.

Också då det gäller jämställdheten mellan könen har det skett framsteg: 95 flickor per 100 pojkar går i grundskola och 33 procent av platserna i den nationalförsamling som förhandlar om den nya grundlagen är reserverade för kvinnor.

Samtidigt är kvinnornas ställning väldigt svag då det gäller fördelningen av resurser och i det politiska beslutsfattandet över huvud taget. Också våld mot kvinnor är vanligt. FN uppmuntrar också Nepal att förverkliga de internationella avtal om kvinnors jämställdhet och stärkande av deras ställning som landet har undertecknat.

Framåt på mödrahälsans område

Mödradödligheten har halverats från 1990-talets mitt och ligger nu på en nivå på 281 dödsfall per 100 000 förlossningar. Ändå är det bara en av fem förlossningar som sker utan en kompetent förlossningsmedhjälpare. Det här förklarar delvis den stora dödligheten bland de nyfödda. För att nå målet skulle det vara viktigt att garantera att alla får gratis hälsovård under graviditeten och förlossningen. Då krävs de att man ser till att det finns professionell personal och rätt apparatur också på landsbygden.

Antalet hiv-smittade har minskat en aning från år 2006 och för tillfället är 0,9 procent av befolkningen hivsmittade. Smittofallen koncentreras ändå till grupper där det är mycket sannolikt att sjukdomen sprids. Särskilt oroande är det stora antalet smittade bland gästarbetare som flyttat till Indien och bland unga användare av intravenösa droger. För att minska smittan skulle det vara viktigt att öka det preventiva arbetet särskilt bland gästarbetarna. De som insjuknar borde garanteras rätt sorts vård samt psykosocialt stöd.

En hållbar användning av skogarna är en utmaning

Det finns också stora utmaningar då det gäller miljöns välbefinnande. De största som nämns i rapporten är den interna flyttrörelsen, den obegränsade skogsavverkningen för lantbruks- och boendesyften samt människors stora beroende av skogen för sin utkomst. För att garantera ett hållbart bruk av skogarna borde Nepal enligt FN stärka de statliga institutionernas kapacitet samt fatta beslut om åtgärder för att skydda skogarna. Regeringen borde också utveckla metoder för att undersöka skogstäckets omfattning och kvalitet.

Finland tillsammans med Nepals regering, håller på att inleda ett utvärderingsprojekt om landets skogsresurser. Det här projektet har stor betydelse för att planera en hållbar användning av skogsresurserna.

Balans i biståndet och tillväxten

Nepal är till hög grad beroende av den officiella utvecklingshjälpen för att nå millenniemålen för sin utveckling. Det bistånd landet får har stigit från 430 miljoner dollar År 2004 till 579 miljoner dollar 2007. Det förväntas stiga till 640 miljoner dollar i år. I statsbudgeten för 2008-2009 planerar Nepals finansministerium ändå en fördubbling av biståndet till över en miljard dollar. Förutom det här kommer det bistånd till landet utanför den statliga budgeten.

Av de åtta millenniemålen har regeringen lyft den ekonomiska tillväxten till det mest centrala målet och försöker förbättra speciellt de ungas sysselsättning. Regeringen har ett speciellt ungdomspolitiskt program och ha grundat ett särskilt ministerium, Ministry of Youth and Sports, för att sköta ungdomsärenden.

Källa Rauni Haapamäki och Heini Salminen, Katmandu
översättning GH 2009-08-17